

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: gabriela.samanova@soc.cas.cz

Rodinné hodnoty a postoje k manželství

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2010, v10-11</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>8. 11. - 15. 11. 2010</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1020</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.61, OV.62a</i>
Zveřejněno dne:	<i>21. prosince 2010</i>
Zpracovala:	<i>Gabriela Šamanová</i>

V listopadovém šetření Centra pro výzkum veřejného mínění hodnotili oslovení občané důležitost některých životních cílů¹ a vyjadřovali názory na výroky týkající se různých forem rodinného soužití².

¹ Znění otázky: „Řekněte mi, prosím, jak je pro Vás v životě důležité nebo nedůležité: a) mít děti, b) mít stálého partnera, c) žít pestrým společenským životem, d) dosáhnout úspěch v zaměstnání, e) věnovat se svým zálibám, f) vdát se, oženit se (být vdaná, ženatý), g) dosáhnout co nejvyššího vzdělání?“ Každá položka byla hodnocena na sedmibodové škále, označeny byly pouze krajní hodnoty, a to „rozhodně důležité“ a „rozhodně nedůležité“.

² Znění otázky: „Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? a) Jeden rodič může vychovat dítě stejně dobře jako oba rodiče společně. b) Lidé, kteří chtějí mít děti, by měli nejdříve uzavřít sňatek. c) Je v pořádku, když spolu lidé žijí, aniž by plánovali sňatek. d) Hlavní výhodou manželství je finanční jistota. e) Pokud žijí oba rodiče se svými dětmi ve společné domácnosti, není nutné, aby byli manželé. f) Svobodní lidé mají menší vážnost mezi lidmi než vdané a ženatí. g) Není správné, aby spolu žili partneři v jednom bytě, pokud nebyli oddáni. h) Pro výchovu dětí je velmi důležité, aby měli jejich rodiče uzavřen sňatek. i) Manželství je zbytečná instituce. j) Spatné manželství je lepší než žádné. k) Ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější než svobodní. l) Hlavním důvodem uzavírání sňatků je mít děti.“ Možnosti odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, ani souhlas, ani nesouhlas, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí, neví.

Mezi nabízenými možnostmi považují lidé za nejdůležitější (podle průměrného hodnocení) mít stálého životního partnera a děti. Dále pak možnost věnovat se svým zálibám a dosáhnout úspěchu v zaměstnání. Naopak v průměru nejméně důležité je dosáhnout co nejvyššího vzdělání. Před tuto položku se zařadila jak možnost žít pestrým společenským životem, tak vdát se či oženit se. Rozdíly v odpovědích se projevily podle pohlaví, kdy ženy častěji volily krajní dvě varianty důležitosti u položek mít děti a mít stálého partnera (viz tabulku 1).

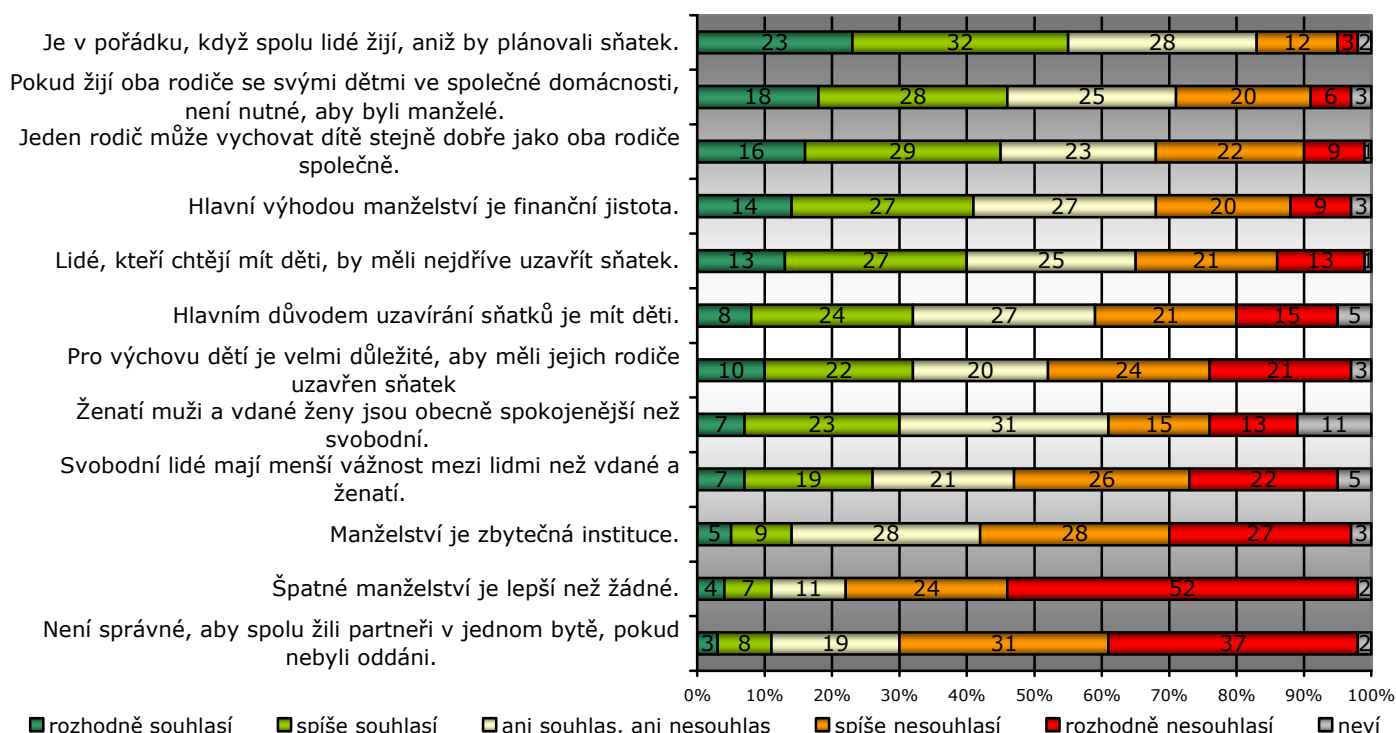
Tab. 1: Jak je v životě důležité (v %)

	ROZHODNĚ DŮLEŽITÉ				ROZHODNĚ NEDŮLEŽITÉ				průměr	průměr muži	průměr ženy
	1	2	3	4	5	6	7				
mít partnera	55	22	13	5	2	2	1	1,9	2,2	1,7	
mít děti	57	21	11	5	3	1	2	1,9	2,1	1,5	
věnovat se zálibám	27	35	24	9	3	1	1	2,3	2,2	2,5	
úspěch v zaměstnání	22	30	23	11	6	4	4	2,7	2,6	2,8	
vdát se, oženit se	26	24	19	12	7	5	7	2,9	3,2	2,7	
společenský život	17	23	25	15	10	6	4	3,1	3,0	3,2	
co nejvyšší vzdělání	19	23	22	15	8	6	7	3,2	3,2	3,1	

Pozn.: Do tabulky nejdou zahrnuty odpovědi „neví“, které nepřesáhly u žádné položky dva procentní body.

V navazující části výzkumu byl zjišťován souhlas (případně nesouhlas) s vybranými výroky o partnerském soužití a rodičovství. Většina obyvatel České republiky se domnívá, že je v pořádku, když spolu lidé žijí, aniž by plánovali sňatek a zrcadlově k tomu pak minimu dotázaných vadí, když žijí neoddaní partneři v jednom bytě. Většinovou podporu získaly také názory, že pokud mají rodiče společnou domácnost, není nutné, aby byli manželé a že jeden rodič může vychovat dítě stejně dobře jako oba rodiče společně. Většina lidí vidí ve finanční jistotě hlavní výhodu manželství, avšak v tomto případě byla převaha souhlasných odpovědí nad nesouhlasnými už méně výrazná.

Graf 1: Souhlas s výroky o partnerství a rodičovství (v %)

Pozn.: Položky v grafu jsou řazeny sestupně podle dosaženého skóre souhlasných odpovědí.

Odmítavá stanoviska tvořila převážnou většinu především v případě výroku „špatné manželství je lepší než žádné“. Nesouhlas výrazně převažoval nad souhlasem také u výroků „manželství je zbytečná instituce“ a „svobodní mají menší vážnost mezi lidmi než vdané a ženatí“. U dalších výroků byl podíl kladných a záporných hodnocení přibližně stejně velký (viz graf 1). U této otázky se rozdíl v odpovědích projevily především podle věku. Starší lidé (nad šedesát let) zastávají častěji tradičnější názory, mladší lidé (do třiceti let) pak častěji názory liberální.

Při pohledu na tabulku 2, která zachycuje vývoj výše zmiňovaných postojů v čase, zjistíme, že od roku 2003 došlo u některých výroků k poměrně významným změnám. Výrazně se například snížila podpora výroku o důležitosti manželství pro výchovu dětí (z 52 % v roce 2003 na 31 % v roce 2010). Lidí, kteří se domnívají, že ženatí a vdané jsou spokojenější než svobodní, je ve srovnání s rokem 2003 o třináct procentních bodů méně. Ještě významněji klesl podíl lidí, kteří se domnívají, že sňatek má být uzavřen před narozením dítěte (o 19 % oproti roku 2003). Obecně lze říci, že se zvětšuje tolerance k různým formám partnerského soužití, které tvoří alternativu k tradičnímu manželství.

Tab. 2: Souhlas s výroky o partnerství a rodičovství – vývoj

	2003	2005	2006	2007	2009	2010
	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
Je v pořádku, když spolu lidé žijí, aniž by plánovali sňatek.	46/20	40/22	42/19	43/17	49/17	55/15
Pokud žijí oba rodiče se svými dětmi ve společné domácnosti, není nutné, aby byli manželé.	31/36	28/37	32/35	33/32	38/30	46/26
Pro výchovu dětí je velmi důležité, aby měli jejich rodiče uzavřen sňatek.	52/24	50/27	44/31	41/31	36/38	31/45
Ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější než svobodní.	43/19	42/18	41/20	38/21	33/28	30/28
Lidé, kteří chtějí mít děti, by měli nejdříve uzavřít sňatek.	59/18	58/16	47/23	45/22	42/27	40/34
Svobodní lidé mají menší vážnost mezi lidmi než vdané a ženatí.	19/52	17/54	20/54	20/50	18/53	26/48
Není správné, aby spolu žili partneři v jednom bytě, pokud nebyli oddáni.	16/51	13/54	10/63	9/62	11/64	11/68
Manželství je zbytečná instituce.	6/68	6/70	9/69	9/61	10/61	14/55
Špatné manželství je lepší než žádné.	5/77	6/78	6/79	6/81	5/80	11/76
Jeden rodič může vychovat dítě stejně dobře jako oba rodiče společně.	-	-	-	-	-	45/31
Hlavní výhodou manželství je finanční jistota.	-	-	-	-	-	41/29
Hlavním důvodem uzavírání sňatků je mít děti.	-	-	-	-	-	32/36

Pozn.: +/- znamená součet položek „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“/„rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí“. Dopočet do 100 % v buňkách tvoří odpovědi „ani souhlas ani nesouhlas“ a „nevím“.